

Javaslat a
„Varga József szellemi öröksége”
települési/tájegységi/ágazati
értéktárba történő felvételéhez

Készítette:

Sabján Csenge

..... (aláírás)

Zalalövő, 2023.08.17.

Tartalomjegyzék

1. A javasolt érték „Varga József szellemi öröksége” szöveges elemzése, a mellékletben megadott formai követelmények alapján.
2. A csatolt fényképes dokumentáció- saját készítésű felvételek.
3. Támogatói nyilatkozatok a Zalalövői Városszépítő és Környezetvédő Egyesület részéről.
4. Hozzájáruló nyilatkozat Varga József szellemi örökségének tulajdonosától az értéktárba történő felvétel folyamatához.
5. Hozzájáruló nyilatkozat a javaslattevőtől a teljes dokumentum további felhasználásáról.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve: Sabján Csenge

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Sabján Csenge

Levelezési cím: 8999 Zalalövő, Margaréta út 1.

Telefonszám: +36305653882

E-mail cím: sabjan.csenge@zalalovo.hu

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: Varga József szellemi öröksége

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:

- agrár- és élelmiszergazdaság
- ipari és műszaki megoldások
- természeti környezet
- egészség és életmód
- kulturális örökség
- turizmus és vendéglátás
- épített környezet
- sport

a szakterületi besorolás indokolása:

Varga József szellemi öröksége szerteágazó, sokrétű. Alkotói tevékenysége során rendkívüli könyv gyűjteményt hozott létre, festett a mindennapi élet különböző eseményeit jelenítette meg. Nyughatatlan természetének köszönhetően a szobrászkodást, faragást is kipróbálta.

3. A nemzeti érték a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó érték:

igen
amely nemzetiség:

nem

4. A nemzeti érték fellelhetőségének helye:

Szellemi örökségének hagyatéka Zalalövön a Hősök utca 5. szám alatt fellelhető.

5. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik:

- települési
- tájegységi
- ágazati

amely értéktár neve: Zalalövői Települési Értéktár Bizottság

6. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása, a megjelölt szakterületi kategória indokolása (amennyiben nemzetiséghez kapcsolódó érték, a nemzetiségi vonatkozások, a nemzetiséghez való kötődés bemutatása):

Varga József 1935-ben született Zalalövön egy népes nagy családba. 1949. júniusában fejezte be a 8. osztályt. A képzőművészeti gimnáziumba jelentkezett Budapestre, de nem vették fel. Ezután festő szeretett volna lenni, a Munkaerő Tartalékok hivatalában jelentkezett, kőműves, ács, vasbeton szerelő szakmába hívták, mert ekkor festőre nem volt szükség. Az 50-es évek elején a beszolgáltatások miatt pénzt kellett keresni, ezért építőipari segédmunkás lett Zalaegerszegen. 1953-ban a MÁV-hoz jelentkezett vonatkísérőnek a sok baleset végett úgy döntött otthagya a MÁV-ot. Ezután betanított festőként dolgozott a kisipari szövetkezetben. 1955-ben bevonult katonának Zalaegerszegre. Két évnyi szolgálat, sok átvezénylések után leszerelt és újból a KTSZ-ben helyezkedett el. Bátyjával festőként dolgozott tovább, üzemi átállás miatt járták az országot a Dunántúltól az Alföldig, Nagykanizsától Tiszafüredig boltokat festeni. 1960-ban nősült meg, házasságából egy fia és egy lánya született. Családalapítás után belefáradt az országjárásba, ezért kérvényt nyújtott be, hogy megkaphassa a kisiparosi engedélyt. 30 évig dolgozott szobafestő-mázolóként, négy unokája született 2 fiú és 2 lány 1995-ben ment nyugdíjba.

A könyvek iránti érdeklődése egész életében jelen volt. Bár iskolai végzettségét kevésnek érezte hozzá, igyekezett magát mindig fejleszteni. Gyűjtötte a klasszikus írók könyveit, történelmi könyveket, népművészeti és képzőművészeti kiadványokat, életrajzokat, verses köteteket, erdélyi írók könyveit, lexikonokat és ezeken felül még minden mást is, ami éppen érdekelte. Könyvesboltokba, antikváriumokba is sűrűn járt Budapesten és vidéken is egyaránt. A legrégebbi könyv, mely gyűjteményében megtalálható az 1738-ban nyomtatott *Magyar Krónika*. Gyűjteményének másik nagy különlegessége az 1690-ben kiadott *Vizsolyi Biblia* hasonmása, ami 1982-ben jelent meg és amit a látogatásom során a kezembe is foghattam. Érdeklődési körébe tartozott a települések történetei is, ebből is igyekezett minél többet beszerezni amerre járt az országban. Szülőfalujának történetéről szóló információkat kevésnek találta, így igyekezett levéltárakból, egyházi gyűjteményekből adatokat szerezni. A kis könyv, mely Lövő múltjáról szólt 1996-ban került kiadásra *Göcsej határán, Római köveken, Zalalövő krónikája* címmel. A könyv második kiadása 2000 decemberében jelent meg. Kutatómunkájával nagyban hozzájárult, hogy az I. és a II. világháborúban elesett hősi halottak neveit megkeressék, hogy az útkor méltón tudjon emlékezni rájuk. Társaival és nyugdíjas tanárnők segítségével, nemcsak pataka, hanem az összes lövői katonát

megpróbálták felkutatni. A névsor felállítása után emlékművel is szeretnék volna tiszteletüket is leróni, azonban a politikai rendszer nehézségei miatt ehhez támogatást nem kaptak. Ellenben az egyházközösség és a külföldön élő zsidóság hozzájárult pénzzel. Hosszas munka után 1989 augusztusában, amikor az országban még elég kevés helyen állt II. világháborús emlékmű, Zalalövőn sikerült elkészíteni. Az egyházközösség a polgármesteri hivatal felkérésére megtervezte a magyar millennium emlék keresztjét, ami Zalalövő legmagasabb pontján lett felállítva. A Zala Menti Napok keretein belül 2001-ben „Zalalövőért díj”-at kapott, kiemelkedő munkásságáért mind a közéletben, mind a város történelmének jobb megismerése miatt. Könyvgyűjteményében nagyjából 3000 db könyv található, a könyvtárnak berendezett szoba milliója visszaadja azt a komoly és elszánt munkát, mellyel a gyűjtemény darabjait beszerezte. Igazán megtisztelő élmény volt a könyvek között beszélgetni feleségével, egy két könyvbe beleolvasni, belelapozni.

A festészet iránti kötődése a könyvekhez hasonlóan az egész életét körbe szötte. Az általános iskola után művészeti gimnáziumba jelentkezett, de nem vették fel. 1953-ban megpróbált felvételizni a Képzőművészeti Főiskolára, de sajnos ide sem sikerült bejutnia. Így csak szabadidejében vagy inkább csak a képzeletében tudott foglalkozni a festészettel. Miután leszerelt a katonaságból elhatározta, hogy komolyan elkezd vele foglalkozni. Önerőből beszerezett mindent, ami szükséges volt hozzá: festőállvány, festékek, ecsetek, tust. Szőnyi István szerkesztette „*Képzőművészet iskolája*” című könyvet illetve Barcsay Jenő: „*Művészeti anatómia*” című könyvet. Festészetének alapjait ezekből a könyvekből tanulta meg, és bár személy szerint nem értek a festészethez, de személyes véleményem, hogy elég sikeresen sajátította el a könyvekben leírt tudást. A művészethez tartozó összes folyóiratot, albumot könyvet igyekezett beszerezni, hogy azokból minél több tudást tudjon gyűjteni. Három olyan magyar művészt tartott mesterének, akik hozzá hasonlóan nem az országot járták, hanem lakóhelyükön maradván a környezetükből igyekeztek kiteljesedni. Koszta József, Nagy Imre és Szőnyi István. A Zala megyei Képzőművészeti Kiállításon 1966-ban részt vett, két képét a zsűri el is fogadta. A téli időszakokban az építőiparban nem lehetett dolgozni, így abban az időszakban mindig maradt ideje képeznie magát és festeni a környezetéről. Nagykanizsán 1969-ben először lehetett három amatőr festőnek kiállítása. Ezek után már nemcsak hobbiként, hanem feladatként tekintett a festészetre. Minden évben részt vett megyei és járási kiállításokon. Szombathelyen, majd Zala, Vas és Veszprém megyében is hívták kiállításokra, ő volt az egyedüli, aki nem tanárként vett részt, ezeken az alkalmakon. 1975-ben volt a zalalövői templom felújítása is, az egész templom festésére őt kérték fel. A két seccó festésére felkért művész nem vállalta el, így neki adták a feladatot.

Egy hónap alatt készítette el a 7*4 méter méretű seccókat, munkáit a megyés püspök szentelte fel. A későbbiekben két triphricon-t, karácsonyi és húsvéti olajfestményeket is készített. A következő évben a felsőmaráci római katolikus templomba kilenc képet készített az Árpádházi szentekről. Rá két évre a zalacsébi templomban 50 éves seccókat restaurált. 1973-ban Rédey Istvánnal, 1976-ban Farkas Ferencsel volt közös kiállítása. A Megyei Tárlaton 1981-ben vett részt utoljára, utána már nem kapott meghívást, későbbiekben kiderült, hogy azért mert nem szerepelt a művészek listáján, azonban ennek okát nem tudta meg. A zalapataikai templom felújításában is részt vett 1995-ben, a szobrok helyreállítása és festése volt a feladata. Ezek után minden évben kisebb templomok szobrainak restaurálására kérték fel. 2000-ben az MMIK-ban egyéni kiállítása volt, szintén egyéni kiállítása volt 2000 augusztusában Zalalövő várossá avatásának ünnepélyén. Festészetében nem tudott teljesen kiteljesedni, hiszen a megélhetéshez fizikai munkavégzésre is szükség volt. Képeit nem a múzeumoknak készítette, hanem az őt körülvevő tájról, mindennapokról alkotott, Zalalövőről és környékéről, ami számára mindig is egy ékszerdoboz volt. Jelenleg a zalalövői templomban a seccók már nem tekinthetők meg, azonban 3-3 képe, mely a Bethlemi jelenetet és feltámadás történetet jeleníti meg a mellékhajókban találhatóak.

2020-ban posztumusz Díszpolgári kitüntetést kapott Zalalövő Város Önkormányzattától, méltatásának szövegében egész életpályája, Zalalövőért tett sokrétű tevékenysége szerepelt.

2023.08.17-én Varga József özvegyével beszélgettem férje munkásságáról, életéről. Margit néni megmutatta az alkotóműhelyt, ahol a képek készültek. Állványai, ecsetjei és feljegyzései még mind megtalálhatóak benne. Képei, mely legutóbb Répcelakon voltak kiállítva ott sorakoznak egymás után a műhelyben. Tussal készített vázlatfüzetébe is volt szerencsém belenézni, melyben különböző emberalakok és tárgyak nagyon élethű, pontos ábrázolását láthattam.

7. Indokolás az értéktárba történő felvétel mellett:

Varga József művészi tevékenysége és az utókornak hagyott szellemi öröksége nagyra becsülendő a település számára. Kitartó munkája, önfejlesztő tevékenysége példát mutat arra, hogy az ember önerőből is sok mindent el tud érni, akkor is ha körülményei és a környezete nem teljesen adott hozzá. Nyughatatlan természete és szüntelen kitartása hozta meg azt a gazdag tudást, gyűjteményt és műveket, melyre nemcsak a családja, hanem a város lakói is büszke szívvel emlékeznek vissza. Munkássága során hű maradt önmagához életrajzi művében kiemelte, hogy ez mindig is fontos volt a számára. A településért tett közösségi munkája, az alkotó és gyűjtőtevékenysége méltó részét képezi majd a Zalalövői Települési Értéktárnak.

8. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

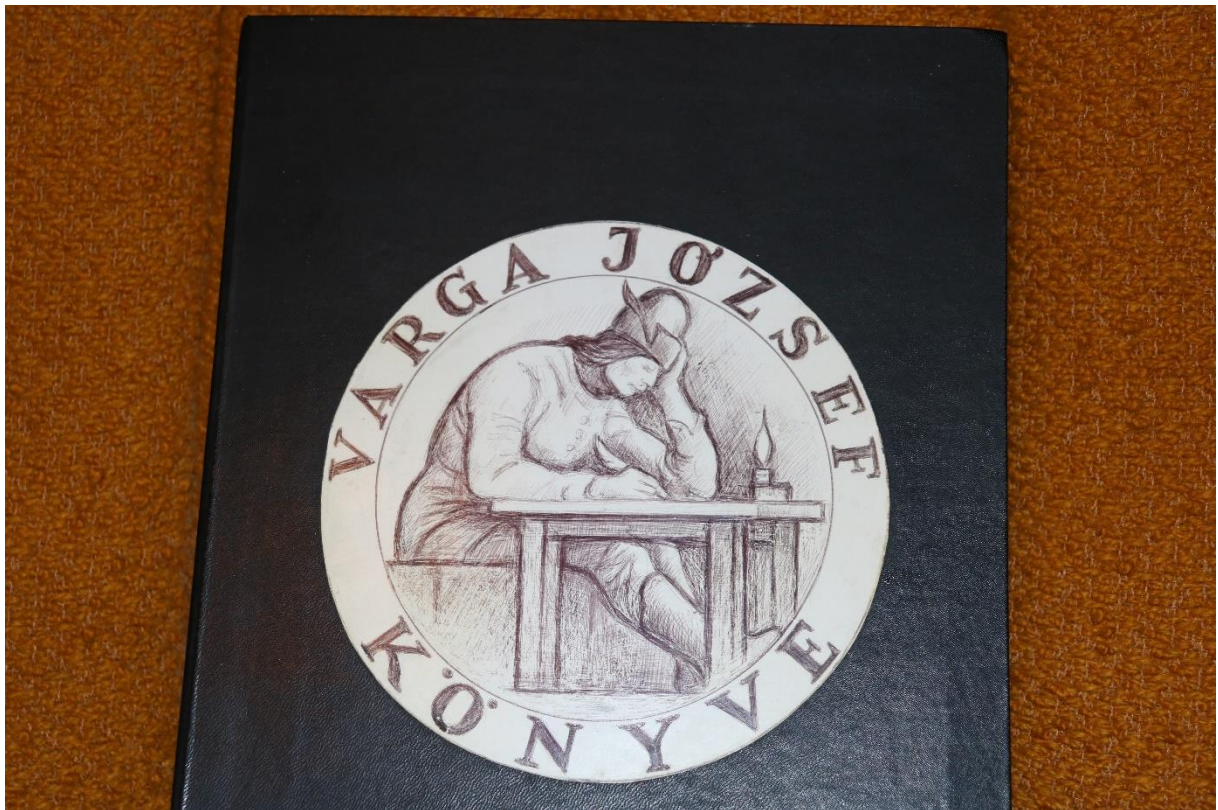
Varga József Önéletrajza

Strukturált interjú Varga József nével, 2023.08.17.

9. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe (ha van): -

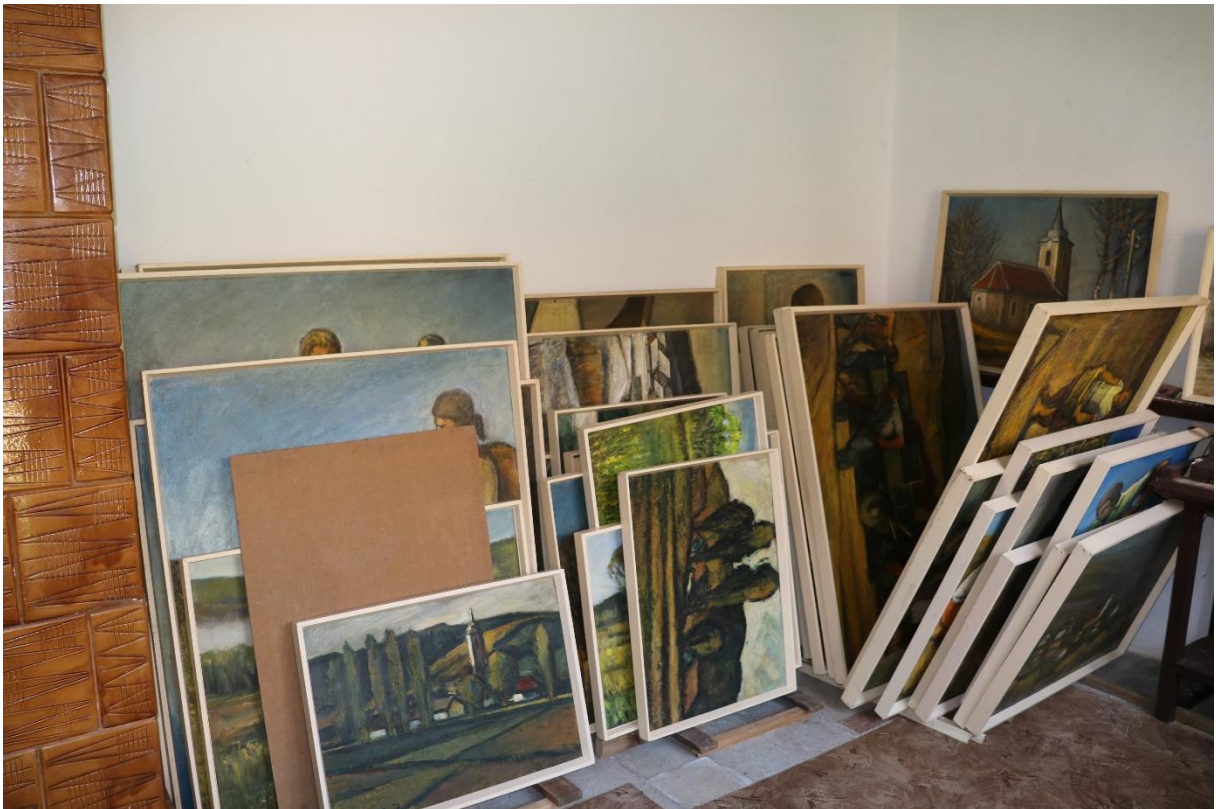
III. MELLÉKLETEK

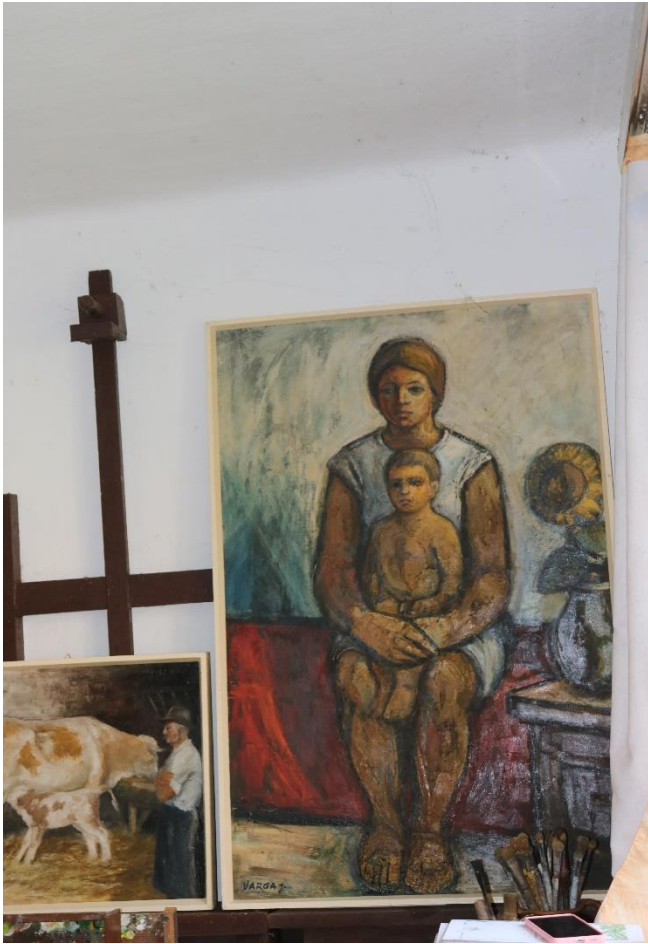
1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja- Saját felvételek 2023.08.17.

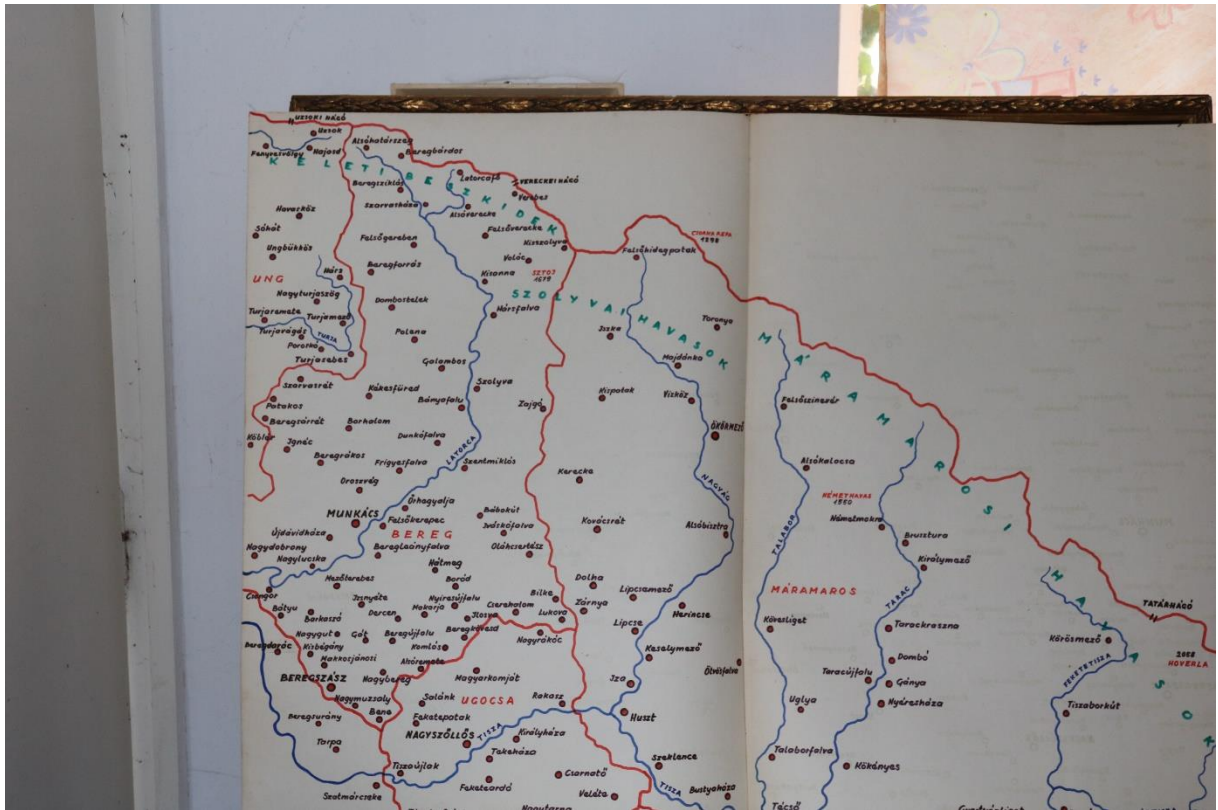

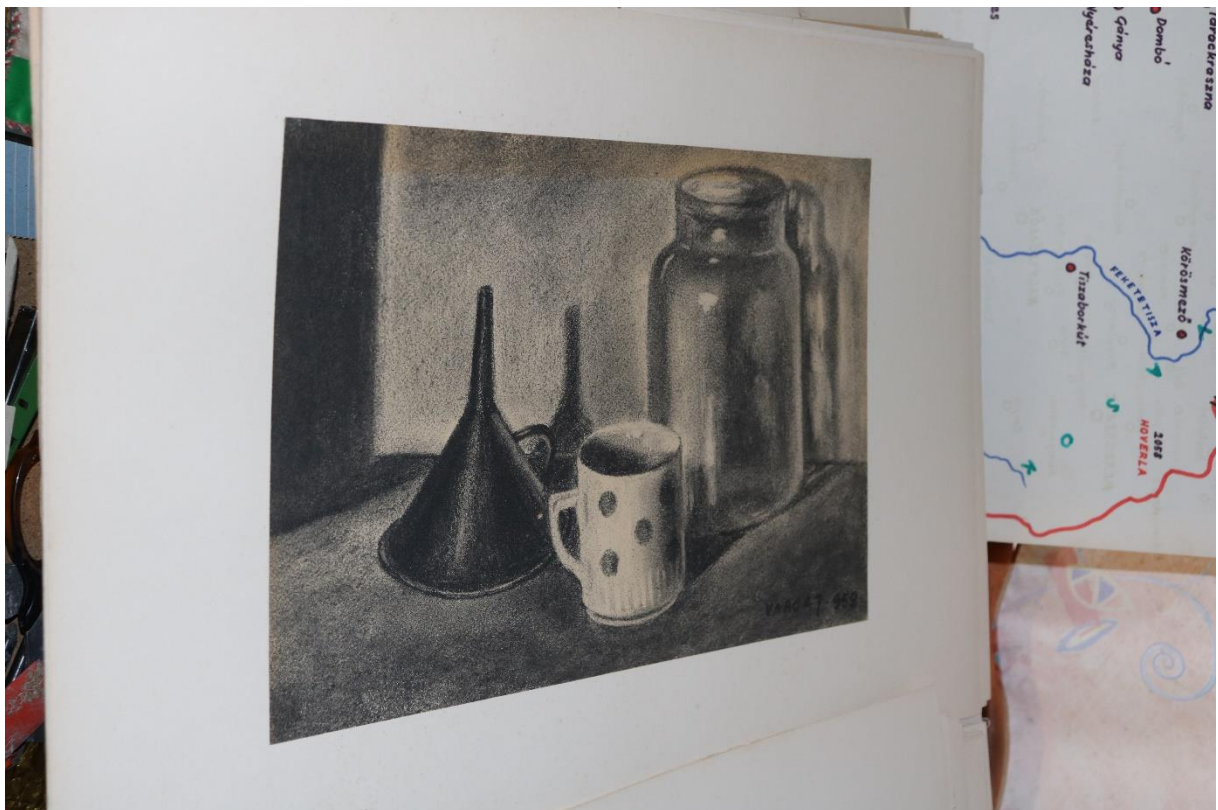

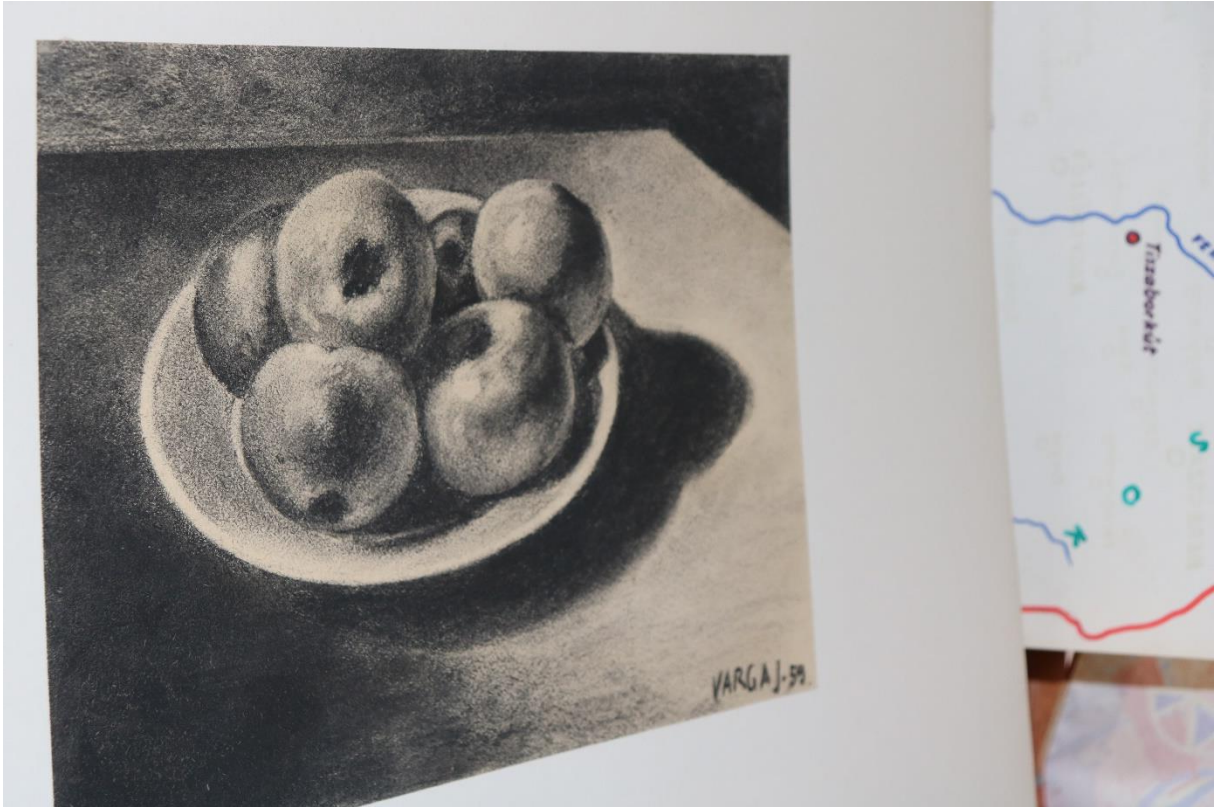

Támogatói Nyilatkozat

A Zalalövői Városszépítő és Környezetvédő Egyesületének nevében támogatom Sabján Csenge azon kezdeményezését, hogy Varga József szellemi örökségét, a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény valamint a magyar nemzeti értékek és hungarikumok értéktárba való felvételéről és az értéktár bizottságok munkájának szabályozásáról szóló 324/2020 (VII.1.) Korm. rendelet alapján a Zalalövői Települési Értéktárba felvételre kerüljön.

Néhai Varga József szerteágazó alkotói tevékenységében rendkívül sokat tett Zalalövő város múltjának felderítésében, a közösségért végzett munkája példaértékű. Szellemi örökségét kötelességünk megőrizni és továbbadni a jövő generációja számára is.

Egyesületünk elkötelezett a nemzeti értékeink megőrzése iránt, így szívből támogatjuk Varga József szellemi örökségének felvételét a Zalalövői Települési Értéktárba.

Zalalövő, 2023. augusztus 18.

**Zalalövői Városszépítő és
Környezetvédő Egyesület**
8999 Zalalövő, Szabadság tér 1.
Adószám: 18964642-1-20

Laki Imre

elnökhelyettes

HOZZÁJÁRULÓ NYILATKOZAT

Alulírott*Varga József*.....(szem.ig.szám: *564649 TA*
lakcíme:*ZALALÖVŐ HŐSÖK u. 5.*.....)

hozzájárulok, hogy néhai férjem, Varga József szellemi örökségét felvegyék a települési értéktárba. A készített alkotás nemzeti értéként történő publikálását és kommunikációs céllal való felhasználását is engedélyezem.

Kelt: *Zalalövő*.....(helységnév)...*2023*.....(év)...*08*.....(hónap)...*17*.....(nap)

.....*Varga József*.....
aláírás

Jelenlévő tanúk aláírásukkal igazolják, hogy a fenti nyilatkozatot előttük írta alá, illetve aláírását előttük sajátkezű aláírásának ismerte el.

1. Tanú

Név: *Tóth Zsófia*.....

Lakcím: *8999 ZALALÖVŐ, SZÉCHÉNYI u. 6h.*.....

Szem.ig.szám: *376163CE*.....

Aláírás: *Tóth Zsófia*.....

2. Tanú

Név: *HOFMANN JUDIT*.....

8900 ZALAEGERREG
Lakcím: *VIZSLA PARKI út 23. 8/66*.....

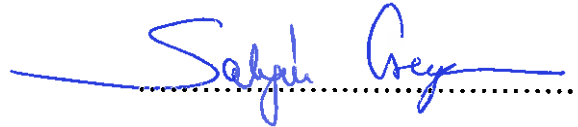
Szem.ig.szám: *26723ACE*.....

Aláírás: *Hoffman Judit*.....

HOZZÁJÁRULÓ NYILATKOZAT

Alulírott Sabján Csenge (szül.: Szombathely, 2000.08.28., anyja neve: Kovács Zsanett) nyilatkozom a magyar nemzeti értékek és hungarikumok értéktárba való felvételéről és az értéktár bizottságok munkájának szabályozásáról szóló 324/2020 (VII.1.) Korm. rendelet 8. § (4) bekezdés h) pontja szerint, hogy a jogszabályi feltételeknek való megfelelés érdekében az általam készített „Varga József szellemi öröksége” javaslati tervének teljes dokumentációját, melyet a települési értéktárba történő felvételéhez készítettem a Zalalövői Települési Értéktár Bizottság és a Zalalövői Közös Önkormányzati Hivatal részére felhasználási és terjesztési céllal átadom.

Kelt: Zalalövő, 2023 (év) augusztus (hónap) 17 (nap)

Sabján Csenge

Jelenlévő tanúk aláírásukkal igazolják, hogy a fenti nyilatkozatot előttük írta alá, illetve aláírását előttük sajátkezű aláírásának ismerte el.

1. Tanú

Név: Tóth Zsuzsa

Lakcím: 8999 Zalalövő, Szechenyi u. 64.

Szem.ig.szám: 376443CE

Aláírás: Tóth Zsuzsa

2. Tanú

Név: Gombos Dalma

Lakcím: 900 Szombathely, Wálder

Szem.ig.szám: 9452689E
H.u.u. 114.

Aláírás: Gombos Dalma